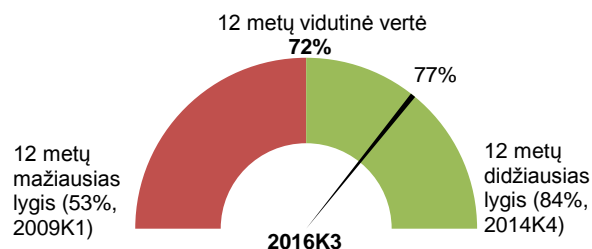

Lietuvos plastikinių gaminių gamybos pramonė

Lyginamasis standartas (ang. benchmark)	Produkcijos vertė, tenkanti vienai įmonei	Produkcijos vertė, tenkanti vienam darbuotojui	Vidutinis metinis apyvartos augimas 2010-2015 m.	Vidutinis metinis gamybos apimties augimas 2010-2015 m.	Eksporto intensyvumas	Eksporto dalis į ne-ES šalis	Investicijos į materialųjį turtą ir produkcijos vertės santykis
	€ 2,2 mln.	€ 91532	9,6%	8,2%	63,8%	18,3%	7,2%

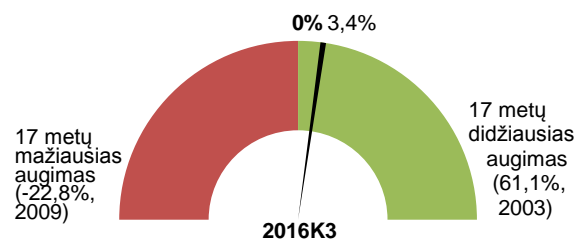
- [Faktai ir skaičiai](#)
- [Raida ir tendencijos](#)
- [Šiomet produkcijos apimtis turėtų padidėti 4,5% ir 2017 m. 5%](#)
- [Pastovus eksporto augimas](#)
- [Diversifikacija ribota, eksporto struktūroje dominuoja pakuotės](#)
- [Ilgalaikės perspektyvos plastikinių gaminių gamybai – palankios](#)

1 pav. Plastikinių gaminių gamybos pramonės gamybinių pajėgumų panaudojimo lygis.

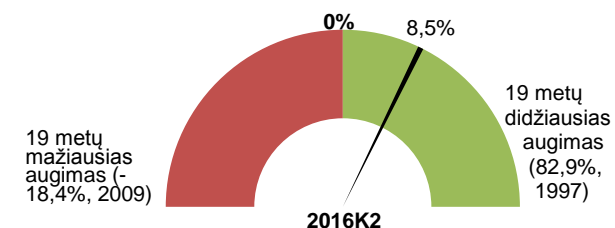
Šaltiniai: Europos Komisijos DG ECFIN ir VŠĮ „Versli Lietuva“ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

2 pav. Metinis plastikinių gaminių gamybos pramonės produkcijos apimties (palyginamosios kainomis) augimas.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

3 pav. Metinis lietuviškos kilmės plastikinių gaminių eksporto vertės augimas.

Šaltinis: LR Ūkio ministerija, Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

FAKTAI IR SKAIČIAI

Gana stabili gamybos plėtra

2015 m. plastikinių gaminių gamybos įmonės sukūrė 1,1% šalies bendrosios pridėtinės vertės (gamybos kainomis) arba 4,8% apdirbamosios gamybos sektoriaus sukuriamos vertės. Lietuvoje plastikinių gaminių gamyba užsiima 370 įmonių, jose įdarbinta beveik 9 tūkst. darbuotojų. Lietuvoje plastikinių gaminių gamybos pramonėje vyrauja mažos ir vidutinio dydžio (iki 50 darbuotojų) įmonės. Tai yra kapitalui imli pramonės šaka – darbo užmokesčio dalis plastikinių gaminių gamybos sektoriaus sukuriamoje pridėtinėje vertėje (gamybos kainomis) sudarė 47,6%.

1 lentelė. Pagrindiniai rodikliai, 2015 m.

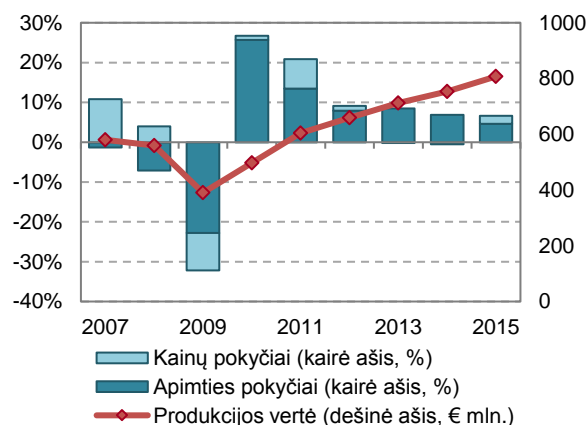
Veikiančios įmonės	370
Užimtųjų skaičius	8821
Produkcijos vertė	€ 807,4 mln.
Pridėtinė vertė	€ 178,2 mln.
Lietuviškos kilmės prekių eksportas	€ 554 mln.
Investicijos į materialųjį turtą	€ 58,1 mln.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

2015 m. produkcijos vertė siekė maždaug 800 mln. eurų, o produkcijos apimtis augo šešerius metus iš eilės. Sektorius yra orientuotas į eksporto rinkas – eksportuojama maždaug du trečdaliai pagamintos produkcijos.

Žaliavų kainos nukrito, o pardavimų kainos augo. Priešingai nei gamybos apimčių augimas, žaliavų kainos yra labai nepastovios. Plastikinių gaminių gamybai reikalingų žaliavų kainos yra labai priklausomos nuo naftos kainos. Atsižvelgiant į nemenką naftos kainų kritimą, žaliavų, reikalingų plastikinių gaminių gamybai, kainos taip pat stipriai mažėjo (žr. pav. 10). Pardavimo kainos neperėmė šios stiprios neigiamos tendencijos ir net augo (žr.

4 pav. Kainos, kiekiai ir produkcijos vertė plastikinių gaminių gamybos pramonėje.

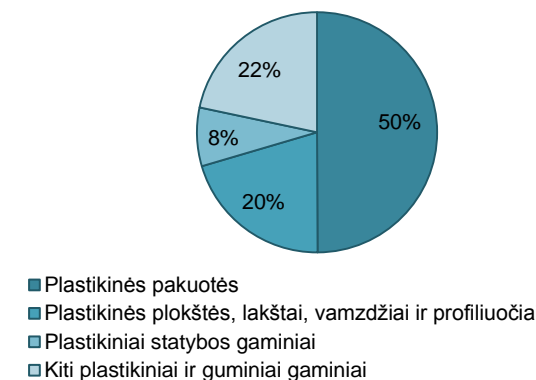

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

pav. 4). Tai reiškia, kad 2015 m. pelno maržos greičiausiai taip pat augo.

Produkcijos struktūroje dominuoja pakuotės. Plastikinių gaminių gamybos pramonė¹ gamina ir tarpinio ir galutinio vartojimo prekes, tokias kaip: maišiai, buteliai, plokštės, vamzdžiai, plėvelės, dėžutės, durys, langai ir baldų detalės. Gaminių naudotojai yra įvairūs, tačiau svarbiausi – maisto ir gėrimų pramonė, statyba ir pakavimo pramonė. Plastikinių gaminių gamybos struktūroje dominuoja plastikinių pakuočių gamyba, tačiau plokščių, vamzdžių ir profiliuotųjų gamyba bei plastikinių gaminių gamyba statybai taip pat svarbūs (žr. pav. 5).

5 pav. Lietuvos plastikinių gaminių gamybos pramonės produkcijos struktūra 2015 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

¹ Plastikų gamybos pramonė apima produktus iš gumos ir kaučiuko, bet neapima pirminių plastikų formų.

RAIDA IR TENDENCIJOS

Pernai apyvarta sumažėjo

2015 m. palyginus su 2014 m. plastikinių gaminių gamybos pramonės apyvarta sumažėjo 4,7%. Pernai apyvartos sumažėjimą daugiausia lėmė pardavimų sumažėjimas užsienio rinkose, o pardavimai vidaus rinkoje beveik nedidėjo (žr. pav. 6). Gamintojų apklausos rezultatai rodo, kad apyvartos sumažėjimą daugiausia lėmė nepakankama paklausa.

Šiomet apyvarta vėl auga

Šiomet apyvarta pirmąjį pusmetį augo žymiai sparčiau nei pernai. 2016 m. pirmąjį ketvirtį palyginus su 2015 m. atitinkamu laikotarpiu, plastikinių gaminių gamybos pramonės apyvarta

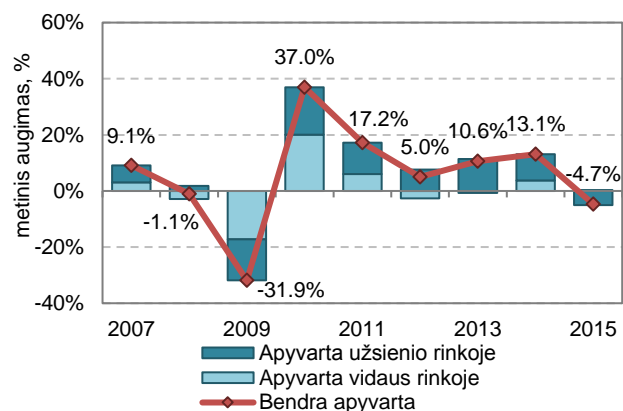
išaugo 6%, o antrąjį ketvirtį išaugo 7,6%. Nuo 2015 m. ketvirtojo ketvirčio produkcijos apimties augimas paspartėjo, o spartesnį augimą labiausiai lemia didesnė paklausa. Gamybos pajėgumų panaudojimo lygis rodo, kad dabartinės rinkos sąlygos yra patenkinamos (žr. pav. 1), nepaisant gamybos sulėtėjimo trečiąjį ketvirtį, kurį lėmė neapibrėžtumas dėl „Brexit“ (žr. pav. 7).

Pastovus investicijų į įrengimus augimas

2014 m. didžiausią dalį plastikinių gaminių gamybos pramonės investicijų į materialųjį turtą sudarė investicijos į mašinas ir įrengimus (74%) ir investicijos į pastatus (26%). Pastaraisiais metais plastikinių gaminių gamybos pramonės investicijos

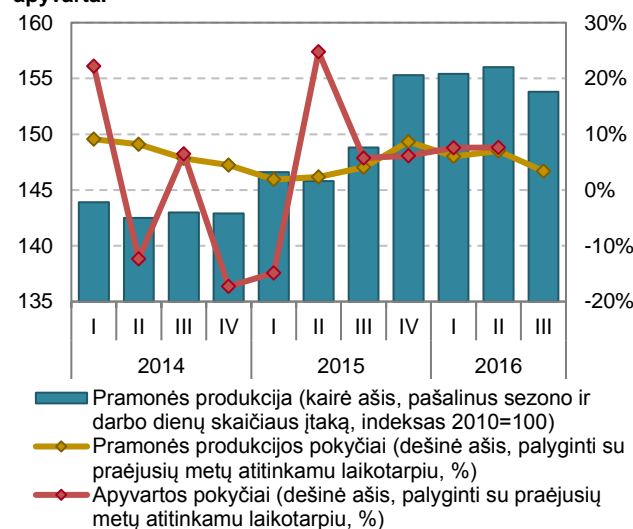
į mašinas ir įrengimus augo iki 48 mln. eurų (žr. pav. 8). 2015 m. duomenys dar nepaskelbti, bet tikimasi, kad investicijos į mašinas ir įrengimus vėl viršijo 40 mln. eurų.

6 pav. Pernai pardavimai sumažėjo.

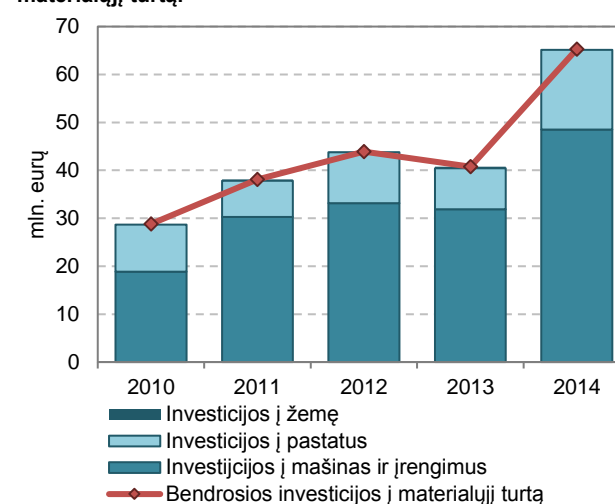
Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

7 pav. Plastikinių gaminių gamybos pramonės produkcija ir apyvarta.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

8 pav. Plastikinių gaminių gamybos pramonės investicijos į materialųjį turtą.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

ŠIEMET PRODUKCIJOS APIMTIS TURĖTŲ PADIDĖTI 4,5% IR 2017 M. 5%

2016 m. augimo variklis: eksportas

Tikimasi, kad produkcijos augimo sulėtėjimas trečiąjį ketvirtį buvo laikinas, ir ketvirtąjį ketvirtį jis vėl bus spartesnis. 2016 m. eksportas vėl tapo svarbiausiu plastikinių gaminių gamybos augimo varikliu. Lietuviškos kilmės plastikinių gaminių eksportas pirmą pusmetį augo 8,6% palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2015 m.

Pakavimo medžiagų pardavimai vidaus rinkoje taip pat toliau auga dėl stabilus maisto produktų mažmeninės prekybos augimo. Kitus vertus, plastikinių statybinių medžiagų gamyba pastaraisiais ketvirčiais sumažėjo dėl neigiamo Lietuvos statybos sektoriaus augimo.

Eksporto kainos greičiausiai augs

Nuo 2014 m. antrojo ketvirčio pardavimo kainos užsienio rinkose augo sparčiau nei kainos vidaus rinkose (žr. pav. 9). Žaliavų kainos yra labai nepastovios. Kadangi žaliavų kainos plastikinių gaminių gamybai yra artimai susijusios su naftos kaina, tikimasi, kad žaliavų kainos augs dėl neseniai pradėjusios didėti naftos kainos² (žr. pav. 10).

Spartus darbo užmokesčio augimas

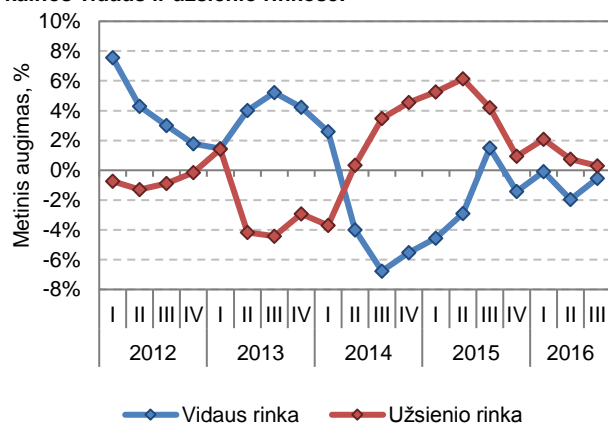
Nors plastikinių gaminių gamyba yra kapitalui imli pramonės šaka, spartus darbo užmokesčio augimas daro spaudimą pelno maržoms. Spartus darbo užmokesčio augimas gali sumažinti

konkurencingumą eksporto rinkose; tai ypač aktualu mažoms ir vidutinio dydžio įmonėms (žr. pav. 11).

Prognozė

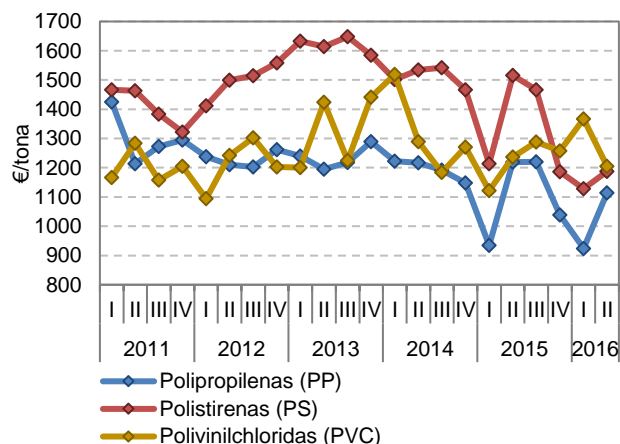
„Versli Lietuva“ analitikai prognozuoja, kad plastikinių gaminių pramonės produkcija (palyginamosios kainomis) šiemet turėtų augti 4,5% ir 5% 2017 m. Ekonomikos augimo perspektyvos svarbiausiose eksporto rinkose yra palankios; nebloga situacija ir vidaus rinkoje. Lietuvos maisto ir gėrimų pramonė, kuri yra svarbus pakuotės medžiagų pirkėjas, auga pastoviu tempu, o ir statybos sektorius, tikimasi, vėl pradės augti.

9 pav. Plastikinių gaminių gamybos pramonės pardavimo kainos vidaus ir užsienio rinkose.

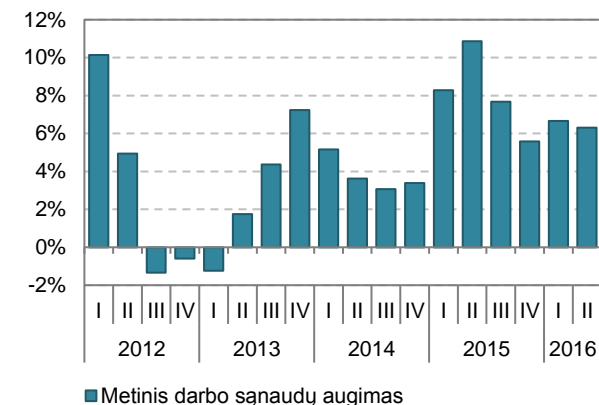
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

10 pav. PP, PS ir PVC importo kainos, €/tona .

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai

11 pav. Metinis plastikinių gaminių gamybos pramonės darbo sąnaudų³ augimas.

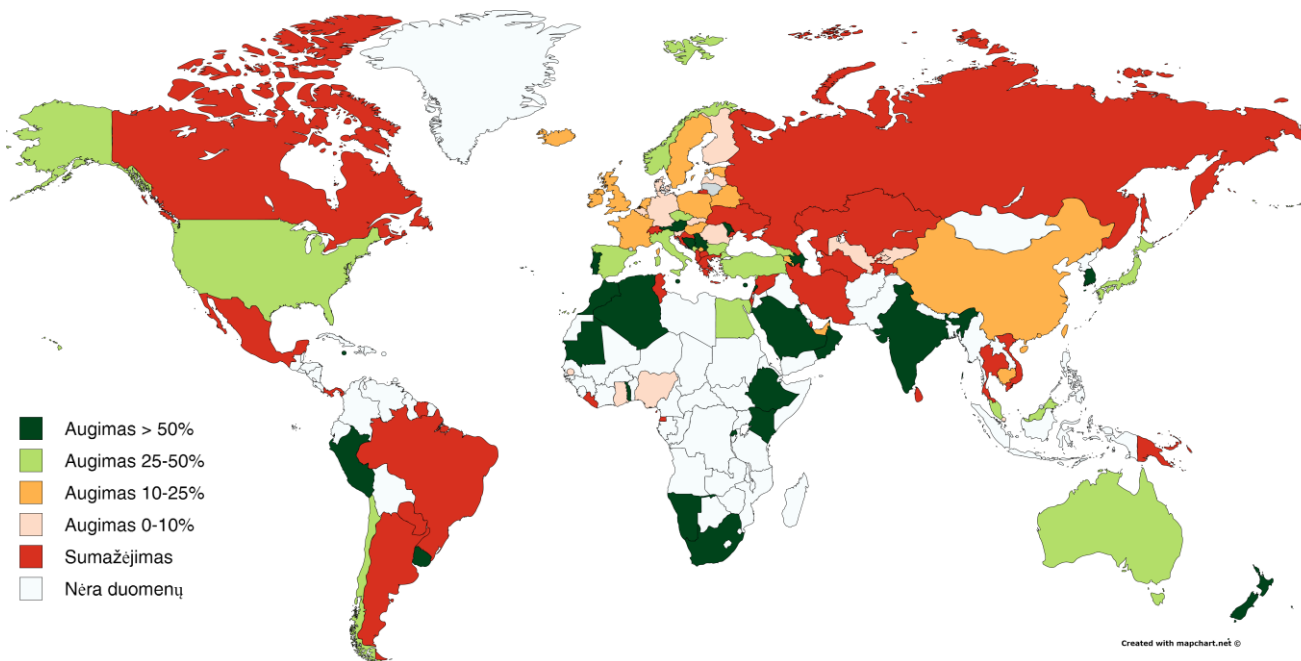
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, Eurostato ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

² Importo kainos yra naudojami suderinti žaliavų kainas.

³ Darbo sąnaudos = atlyginimai / produkcijos apimtis.

PASTOVUS EKSPORTO AUGIMAS

12 pav. Vidutinis metinis plastikinių gaminių eksporto (vertės) augimas 2010-2015 m.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

Stiprus eksporto augimas į ne Europos Sąjungos šalių tikslines rinkas

Plastikinių gaminių gamybos pramonės svarbiausias augimo variklis yra eksportas. 2015 m. lietuviškos kilmės plastikinių gaminių eksportas siekė 554 mln. eurų. Pastaraisiais metais eksporto vertė į įvairias šalis kasmet išaugo daugiau negu 25% (žr. pav. 12), taip pat eksportas augo ir į tikslines ne Europos Sąjungos rinkas, tokias kaip Jungtinės Amerikos Valstijos, Japonija, Norvegija ir Pietų Afrikos Respublika. Eksportas taip pat stipriai augo į kitas Afrikos ir Artimųjų Rytų rinkas.

Rinkos dalis Europos Sąjungos rinkose padidėjo

Absoliučiais dydžiais eksportas sparčiausiai augo į Europos Sąjungos rinkas. Europos Sąjungos šalys liko svarbiausia eksporto rinka Lietuvos plastikinių gaminių gamintojams. Lietuvos rinkos dalis šių šalių plastikų gaminių importe sparčiai didėjo nuo 2010 m., ypač Jungtinėje Karalystėje, Nyderlanduose, Suomijoje, Čekijoje, Austrijoje, Portugalijoje ir Italijoje.

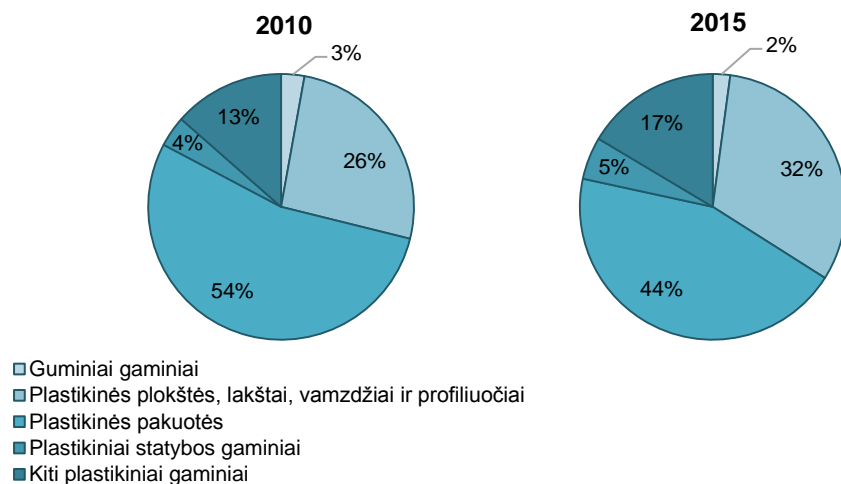
DIVERSIFIKACIJA RIBOTA, EKSPORTO STRUKTŪROJE DOMINUOJA PAKUOTĖS

Svarbiausia rinka: Europa

2015 m. Lietuva eksportavo lietuviškos kilmės plastikinių gaminių produktų už 554 mln. eurų; tai buvo apie 6% (arba 30,1 mln. eurų) daugiau negu 2014 m. Vidutinis metinis eksporto vertės augimas 2010–2015 m. buvo 11,6%. Pagal šalis pagrindinės eksporto partnerės yra Europos šalys; jose parduodama daugiau nei 95% užsienio rinkoms skirtos produkcijos (81,7% į Europos Sąjungos šalis, 44,3% į euro zonos valstybes). Pagal atskiras šalis daugiausia eksportuojama į kaimynines valstybes – Lenkiją, Vokietiją, Švediją, Norvegiją, Latviją. Diversifikacija į likusias pasaulio šalis yra ribota, bet palaipsniui didėja (žr. lentelę 2).

Eksporto struktūroje dominuoja pakuotės, bet kitų plastikinių gaminių kategorijų dalys auga. Pagal produktus daugiausia eksportuojama plastikinės pakuotės gaminių, pernai tai sudarė 44% viso plastikinių gaminių eksporto. Tačiau, nuo 2010 m., itin sparčiai didėjo ir plastikinių plokščių, lakštų, vamzdžių ir profiliuotųjų eksporto dalis. Plastikinių statybos gaminių dalis yra maža, bet, palyginus su 2010 m., taip pat paaugo (žr. pav. 13).

13 pav. Plastikinių gaminių gamybos pramonės eksporto struktūra pagal prekių rūšis 2010 m. ir 2015 m.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

2 lentelė. Plastikinių gaminių gamybos pramonės eksporto rinkų kaita nuo 2010 m. iki 2015 m.

	2010	2015
Eksportas	€ 320 mln.	€ 554 mln.
Lenkija	12%	13% ▲
Vokietija	19%	11% ▼
Švedija	9%	9% =
Norvegija	4%	7% ▲
Latvija	8%	6% ▼
Jungtinė Karalystė	4%	6% ▲
Suomija	6%	6% =
Danija	6%	4% ▼
Estija	4%	4% =
Rusija	8%	4% ▼
Likusi Europos sąjungos	11%	20% ▲
Likusi Europos šalys	5%	5% =
Jungtinės Amerikos Valstijos	0,3%	0,6% ▲
Likusi Šiaurės/Pietų Amerika	0,1%	0,1% =
Afrika	0,1%	0,2% ▲
Artimieji Rytai	0,2%	0,3% ▲
Kinija/Honkongas	0,1%	0,1% =
Likusi Azija/Okeanija	2,7%	3,9% ▲

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

ILGALAIKĖS PERSPEKTYVOS PLASTIKINIŲ GAMINIŲ GAMYBAI – PALANKIOS

Stiprus pasaulinės plastikų gamybos augimas. Plastikų naudojimas nuolat auga. Pastaraisiais metais pasaulinės plastikų produkcijos gamybos augimas paspartėjo (žr. pav. 14). Gaminiai iš plastiko vis dažniau pakeičia atitinkamus produktus iš metalo ar medžio. Inovacijos plastikinių pramonėje (pavyzdžiui, bioplastikų) ir jų kombinacijos su kitais produktais didina plastikų panaudojimą. Kitos tendencijos:

- Paklausa užsakovams gaminiams didėja, o tai lemia mažesnes produkcijos partijas ir mažesni pateikimo rinkai laiką. Ši raidos tendencija yra susijusi su 3D-spausdinimo technologijos populiarėjimu.
- Gamybos procesai tampa vis kompleksiškesni ir reikalauja daugiau automatizavimo bei IT sprendimų naudojimo.

- Plastikinių gaminių paklausa Vidurio ir Rytų Europoje auga greičiau nei likusioje pasaulio dalyje.
- Plastiko perdirbimas Europoje auga. Lietuvoje šiemet pradėjo veikti užstato sistema plastikų buteliams.
- Bioplastikų tiekimas ir panaudojimas didėja. Didelės tarptautinės įmonės, tokios kaip „Ikea“ ir „Pepsi Cola“, artimiausioje ateityje įsipareigoja visiškai pereiti prie bioplastikų naudojimo.
- Didėja internacionalizacija ir masto ekonomika.

Galimybės

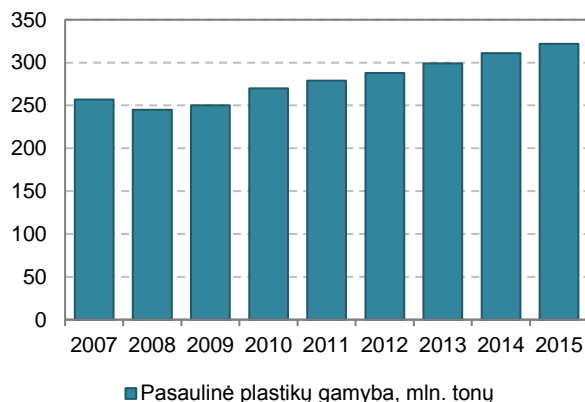
- Inovacijos lemia naujų formų plastikus, pavyzdžiui, pakavimo pramonėje, statyboje ir automobilių pramonėje.

- Automatizacija ir robotizacija veda prie didesnio efektyvumo ir QRM (quick response manufacturing).

Grėsmės

- Žaliavų kainų nepastovumas daro įtaką pelno maržoms. Kadangi plastikinių gaminių gamintojai parduodami produkciją yra priversti palaikyti stabilias kainas, todėl jie privalo absorbuoti tokius žaliavų kainų svyravimus, dėl ko atsiranda didelis neapibrėžtumas iš sąnaudų pusės.
- Mažos ir vidutinės įmonės turi silpną poziciją gamybos grandinėje – iš vienos pusės jos yra tarp didelių polimerus tiekiančių chemijos įmonių, o iš kitos – tarp didelių galingų klientų.
- Spartus darbo užmokesčio augimas lemia sumažėjusias pelno maržas.

14 pav. Pasaulinė plastikų gamyba.

Šaltinis: PlasticsEurope.